

OM CIVILSAMHÄLLETS BETYDELSER

Efter flykten

Studiecirkel – så fungerar det

Studiecirkeln är en demokratisk arbetsform där deltagarna tillsammans lär sig mer om ett ämne de är intresserade av. Genom samtal och reflektion ökar gruppens samlade kunskap. Frågeställningarna är tänkta att stimulera till samtal, men naturligtvis kan ni välja frågor som kommer upp i gruppen.

För att räknas som studiecirkel behöver ni:

- vara minst tre deltagare, inklusive ledaren. Varje deltagare deltar vid minst tre träffar och minst en av de tre första träffarna;
- träffas minst tre gånger och totalt minst nio studietimmar;
- träffas minst en och max fyra studietimmar per gång, en studietimme är 45 min;
- ha en plan för hur ni ska genomföra er cirkel och sträva mot att tillsammans nå gemensamma mål.

Cirkelledarens roll

Varje studiecirkel har en cirkelledare, precis som i alla grupper är det bra med någon som ger stadga åt arbetet. Du som cirkelledare behöver inte ha någon speciell bakgrund eller speciella förkunskaper. Du håller kontakten med NBV och har extra ansvar för att hålla ihop gruppen.

En annan viktig uppgift för cirkelledaren är att vara uppmärksam på att olika synpunkter kommer fram och att alla kommer till tals. När en grupp samlas för att söka nya kunskaper bör alla känna att de synpunkter man har tas tillvara och att de frågor man har kommer upp i gruppen. En del grupper fungerar nästan "av sig själva", men många grupper kan behöva stöd för att samtalen ska komma framåt och för att inte några ska dominera.

Träff 1

Denna träff baseras på *Förord, Livet före flykten, Personliga berättelser i ett sammanhang* och *Den första tiden i Sverige* (tom s. 25).

Samtala och reflektera

Välj vad ni vill samtala om.

1. Finns det ord och begrepp i texterna som var svåra att förstå? Är det något ni behöver kolla upp?
2. Intervjupersonerna kommer från det forna Jugoslavien. Vad känner ni till om det land som hette Jugoslavien, och det krig som ledde till att människor fick fly till bland annat Sverige?
3. I berättelserna skildras det jugoslaviska samhället som en mix av kulturer. En person beskriver det så här:

”... alla berättar samma sak; ingen har nånsin brytt sig om vad man heter, var man kommer ifrån, vilken religion eller nationalitet man tillhör. Man var antingen en god eller en dålig människa, det var det som gällde. Precis som det egentligen ska va.”

Vad tänker ni om detta? Är det viktigt för er att veta vilken religion eller etnicitet någon har?

4. Under rubriken *Ideellt engagemang* beskriver ett par intervju-personer det de ser som skillnader i den så kallade deltagar-traditionen mellan det forna Jugoslavien och Sverige. Vad är era erfarenheter av föreningar? Har ni erfarenheter från andra länder och kulturer? Vilka likheter och skillnader kan ni se när det gäller ideellt engagemang?
5. I texten *Personliga berättelser i ett sammanhang* finns flera faktorer. Läs och reflektera.

6. I texten *Civilsamhällets roller* beskrivs civilsamhällets demokratiska roll, deltagande i kollektiv problemlösning, tillhandahållande av service i relation till de egna medlemmarna och social integration. Försök ge egna exempel på hur en organisation kan ha respektive roll.
7. I texten *Vändpunkter* tas ett antal händelser upp som fått stor betydelse i intervjupersonernas liv. Vad tänker ni om de här vändpunkterna? Vilka vändpunkter har funnits i era liv?

Träff 2

Denna träff baseras på 25 år av *engagemang* (s. 26–45).

Har ni några frågor eller funderingar från förra träffen?

Samtala och reflektera

Välj vad ni vill samtala om.

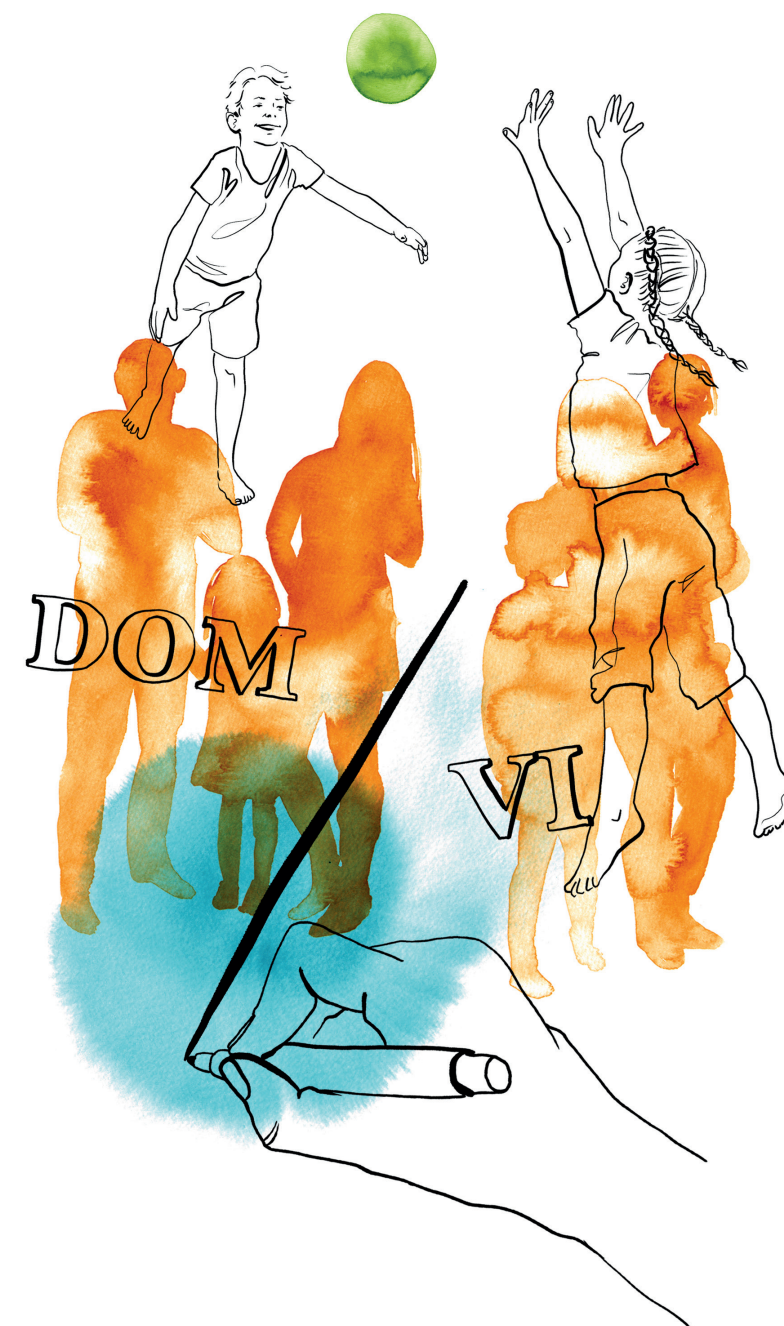
1. Finns det ord och begrepp i texten som var svåra att förstå? Är det något ni behöver kolla upp?
2. Det engagemang som har fokus på det ursprungliga hemlandet kan ha olika former och olika syften. Vad tänker ni om det ni läst om personernas engagemang i det här sammanhanget?
3. ”Engagemanget blir för E. ett sätt att hantera en känsla av skuld som en flykt från ett land i krig kan medföra.” Vad tänker ni om detta citat? På vilket sätt kan detta leda till skuldkänslor?
4. Intervjupersonernas engagemang har även fokus på det nya hemlandet. Författaren gör analysen att en viktig roll i det här sammanhanget är tillhandahållande av service för de egna medlemmarna. Hur förstår ni den här rollen? Är ni själv med i någon organisation som fyller rollen av att tillhandahålla service till er som medlemmar?
5. Hur ser ni på civilsamhällesorganisationers betydelse för att kunna integrera människor i samhället? Har ni egna exempel på hur ni eller andra har kommit in i ett nytt samhälle? Vad är det som har bidragit till att det har fungerat? Har det funnits hinder i vägen?
6. Vad är era tankar om de här citaten?

”Men det demokratiska lärandet handlar inte enbart om att lära ett sätt att styra en organisation, det kan också ge en insikt när det gäller demokratins grundidé om varje människas unika värde.”

”Vi blev helt imponerade när vi hörde vad som finns bakom ordet folkbildning och bildning. Att det finns möjligheter att lära sig och att alla är värda nånting och alla kan lära varandra.”

7. Intervjupersonen P. beskriver hur hon är engagerad mot polarisering. När kriget i det som nu är Bosnien och Hercegovina bröt ut var hon däremot tyst, och känner skuld över att hon inte reagerade då. Vad tänker ni om det? Vilket ansvar har varje individ för att säga ifrån? Säger ni ifrån om ni hör eller ser sådant som ni tycker är fel?

P. menar att ”Den största fiende för varje land, för varje stad, för varje människa, för varje familj är polarisering.” Håller ni med?

Träff 3

Denna träff baseras på *Att höra till efter en flykt* och *Civilsamhällets betydelser efter påtvingad migration* (s. 46–61).

Har ni några frågor eller funderingar från förra träffen?

Samtala och reflektera

Välj vad ni vill samtala om.

1. Finns det ord och begrepp i texterna som var svåra att förstå? Är det något ni behöver kolla upp?
2. Författaren menar att engagemanget fått intervjupersonerna att känna tillhörighet. Vad tänker ni om det?
3. Vilka olika sammanhang finns där ni har en känsla av att höra till? Har ni exempel på där ni har börjat känna tillhörighet i ett nytt sammanhang, kanske i samband med en flytt, ny skola eller nytt arbete? Vad får er att känna att ni hör till?
4. Författaren lyfter att olika tillhörigheter kan finnas parallellt, att migranter både kan ha en känsla av att höra till i det ursprungliga hemlandet men samtidigt känna tillhörighet i det nya. Vad är dina tankar om detta?
5. Intervjupersonerna ger exempel på när civilsamhällets organisationer varit välkomnande, men även exempel där intervjupersoner inte känt sig välkomnade. Har ni egna exempel på då ni känt er välkomna eller inte välkomna i en organisation? Hur kan en organisation på bästa sätt välkomna nya personer? Ge gärna exempel från verksamhet som ni deltagit i.
6. Författaren menar att politiska beslut skapar förutsättningar för människors förankringsprocesser. Vad tänker ni om det?
7. Vad tänker ni om de förändrade förutsättningar som råder idag för den som kommer till Sverige efter en flykt, jämfört med när intervjupersonerna kom till Sverige på 1990-talet?

Avslutning och reflektion

Reflektera gärna över vad ni har samtalat om. Låt sedan var och en i gruppen fundera på frågorna:

- Finns det delar som har berört er speciellt?
- Har ni fått med er nya tankar?
- Vad kommer ni att ta med er härifrån?

Gå varvet runt och låt var och en svara utan att bli avbruten.

Nu när cirkeln är slut är det bra att fånga upp allas tankar kring cirkeln. Gör gärna en skriftlig utvärdering där var och en får svara på frågorna, som ni lämnar till NBV-kontoret.

- Vad har varit bra?
- Vad har varit mindre bra?

Vill ni gå vidare?

Ta en stund och prata i gruppen om hur och om ni vill gå vidare. Vill ni fördjupa er i frågor om migration eller lära er mer om något annat ämne?

Kontakta gärna NBV om ni vill ha en fortsättning av studiecirkelarbetet. Kanske kan det här vara något för er:

- *Sörja ett liv, leva ett annat. Om flyktingens mörker och ljus.*
Av Li Bennich-Björkman, 2017. Appell Förlag beskriver boken:

Hur lever man igen när livet slagits sönder av krig och ockupation? När man blivit flykting. I *Sörja ett liv, leva ett annat*, som också är en familjehistoria, formar många röster från olika tider ett svar. Sorgen har en plats hos den som flytt, men det har också den rikedom det medför att höra hemma inte bara på ett ställe, utan på flera. Starka band till landsmännen ger en sällsynt gemenskap av självklarhet som skapar ett hemma – någon annanstans på jorden.

Bosnierna såg sitt land slitas sönder i början av 1990-talet och esterna flydde sovjetiska Röda armén i andra världskrigets slutskede. *Sörja ett liv, leva ett annat* berättar om flera av dessa gripande öden som förenas av att de kommit som flyktingar till Sverige, Kanada, England och Tyskland. Men Li Bennich-Björkmans bok är också en djupt personlig skildring. Krigshösten 1944 var hennes mamma tjugotvå år och kom som flykting från Estland, över Östersjön tog hon sig till Sverige.

Sörja ett liv, leva ett annat öppnar allmängiltiga perspektiv på livets vindlande kraft i exil.

- *The swimmers.*
En film om systrarnas Mardinis flykt från Damaskus.

Netflix presenterar filmen så här:
Från krigets Syrien till OS i Rio 2016. Två unga systrar ger sig ut på en riskabel resa där de drar nytta av sina simkunskaper för att göra heroiska insatser.

NBV

NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, får människor och idéer att växa. Vår verksamhet bygger på fritt och frivilligt folkbildningsarbete och vilar sedan 130 år tillbaka på idéerna om nykterhet, demokrati och föreningsliv.

NBV är ett partipolitiskt obundet och religiöst neutralt studieförbund. Vårt uppdrag kommer från våra medlemsorganisationer och verksamheten möjliggörs genom tusentals ideella cirkelledare och föreningsfunktionärer samt stöd från stat, kommun och region.

- NBV har som utgångspunkt att varje människa i samverkan med andra växer genom folkbildning.
- NBV erbjuder människor att öka sin kunskap, uppleva kultur och möta nykterhetsrörelsens idéer i en välkomnande miljö.
- NBV vill genom verksamheten stärka alla människors lika värde, ge verktyg för föreningsfrihet och rätten att uttrycka sina åsikter.

För närmaste NBV-kontor, se www.nbv.se.

DÄR MÄNNISKOR OCH IDÉER VÄXER